Meldcode kindermishandeling

Verkorte versie

Februari 2024

etuda

Meldcode Kindermishandeling

Binnen Etuda werken we met de meldcode. Aangezien de meldcode aan veranderingen onderhevig is door landelijke wijzigingen, gebruiken we het protocol kindermishandeling, huiselijk geweld en grensoverschrijdend gedrag vanuit de branche als leidend document.

Doel van de meldcode

Weten hoe te handelen bij het vermoeden van kindermishandeling bij een kind met het oogmerk hulp op gang te brengen voor dit kind, binnen dit gezin en de mishandeling te stoppen.
Uitgangspunten:

- De veiligheid van het kind staat voorop.
- Het handelen van alle medewerkers van Etuda is in het belang van het kind.

We maken hierbij gebruik van het afwegingskader

AFWEGING 1: Is melden noodzakelijk?
AFWEGING 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen. Een professional vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende professional of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze professional als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

NB. Een professional in de kinderopvang of in het onderwijs hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners van Etuda. Professionals kunnen ouders daarnaast ondersteunen door bijvoorbeeld extra opvang te bieden aan de kinderen en uiteraard kunnen zij aan kinderen een veilige omgeving bieden. De kinderopvang kan van grote toegevoegde waarde zijn aangezien zij goed vinger aan de pols kunnen houden. Zij zien kinderen en ouders immers zeer regelmatig. Onderlinge samenwerking en afstemming tussen sectoren is hierbij erg belangrijk.

De meldcode bestaat uit 3 onderdelen, nl: :

1. Meldcode huislijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie.
2. Meldplicht bij vermoeden van geweld- of zedendelict door een professional.
3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Per onderdeel doorlopen we verschillende stappen. Welke stappen dit zijn en wat er per stap wordt gedaan beschrijven we hieronder.

1. Stappenschema bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

STAP 1:

VERMOEDEN

STAP 1: De professional heeft een vermoeden en brengt signalen in kaart

- Observeert kind en ouder en legt zo feitelijk mogelijk vast (observatieformulier)
- Bespreekt signalen met collega's
- Zoekt naar onderbouwing m.b.v. signalenlijst
- Bespreekt de zorg met betrokkenen
- Documenteert

STAP 2:

OVERLEG

STAP 2: De professional bespreekt het onderbouwde vermoeden met Intern begeleider (IB-er)

- Professional meldt/ bespreekt informatie met IB 'er en manager
- IB-er heeft overleg met AF voor advies
- IB-er bespreekt het (anoniem) in het zorgteam
- Professional levert (eventueel) extra gegevens
- IB-er wint eventueel informatie in bij Veilig thuis. (Dit kan anoniem)
- IB-er informeert directeur/manager

STAP 3:

BESPREKEN

STAP 3: Gesprek met ouders en eventueel kind

- IB-er bespreekt het vermoeden met de ouders, desgewenst in aanwezigheid van de pedagogisch professional dan wel de directeur/manager
- Praat (indien mogelijk of gewenst) met kind
- Directeur inlichten. Situatie melden. Hierbij de afweging maken van de ernst en eventueel de kans op agressie of een klacht.
- Bestuurder informeren.

STAP 4:

AFWEGEN

STAP 4: Wegen van het geweld of kindermishandeling

- IB-er beoordeelt de risicotaxatie (desgewenst in overleg opgesteld met Veilig Thuis)
- Weegt aan de hand van het afwegingskader
- Afweging 1: Is melden noodzakelijk? Zo ja, meld bij Veilig thuis
- Afweging 2: Is hulpverlening (ook) mogelijk? Zo ja, organiseer hulp.

STAP 5:

BESLISSEN

STAP 5: Beslissen aan de hand van afwegingskader

- IB-er meldt uitkomst van afwegingskader
- Directeur/manager beslist in overleg met IB-er en bestuurder
- Bestuurder informeren

STAP 6:

EVALUATIE

STAP 6: Aandachtsfunctionaris (AF) evalueert

- Registreert, evalueert het proces en de procedure met IB 'er/manager/directeur, medewerkers en eventueel de ouders
- Stelt zo nodig afspraken bij

2. Stappenschema bij een vermoeden van geweld- of zedendelict door een professional

STAP 1A: SIGNALEN in kaart brengen

STAP 1A: De professional:

- Krijgt melding van een ouder
- Observeert
- Raadpleegt signalenlijst
- Documenteert
- Stelt manager/directeur direct op de hoogte
- Manager/directeur stelt de bestuurder direct op de hoogte

STAP 1B: MELDING doen van vermoeden bij bestuurder

STAP 1B: De professional:

- Is verplicht het vermoeden van een geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind direct bij de bestuurder te melden (tenzij het vermoeden de bestuurder betreft). Indien het vermoeden de bestuurder betreft, wordt het gemeld bij de manager/directeur.

STAP 2: OVERLEG met vertrouwens inspecteur

STAP 2: De Bestuurder:

- Moet direct contact leggen met een vertrouwensinspecteur kinderopvang (overlegplicht) indien hij/zij aanwijzingen heeft dat een collega een geweld- of zedendelict begaat of heeft begaan jegens een kind
- Krijgt advies van de vertrouwensinspecteur over al dan niet doen van aangifte
- Documenteert

STAP 3: AANGIFTE DOEN

STAP 3: De bestuurder:

- Is verplicht bij redelijk vermoeden aangifte te doen bij de politie
- Maakt melding van de aangifte bij de burgemeester en verzoekt crisisteam samen te stellen
- Ontzegt de pedagogisch professional in ieder geval voor de duur van het onderzoek de toegang tot de Etudalocaties
- Legt een draaiboek aan
- Raadpleegt de GGD
- Regelt ondersteuning voor kind en ouders
- Regelt ondersteuning voor de betreffende medewerker
- Volgt het ingestelde onderzoek van de politie
- Documenteert

STAP 4: HANDELEN naar aanleiding van onderzoek politie

STAP 4: Bestuurder:

- Rehabiliteert
- Geeft waarschuwing af
- Neemt arbeidsrechtelijke maatregelen
- Documenteert

STAP 5: NAZORG BIEDEN EN EVALUEREN

STAP 5: Bestuurder:

- Biedt nazorg voor ouders en kinderen
- Biedt nazorg pedagogisch professional
- Organiseert ouderavonden in samenwerking met burgemeester
- Verwijst door naar externe hulp
- Evalueert de procedures en documenteert

3. Stappenschema bij seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

STAP 1: SIGNALEN in kaart brengen

STAP 1: De professional

- Observeert
- Brengt signalen in kaart
- Bespreekt signalen met collega's en manager
- Documenteert

STAP 2: MELDEN van het gedrag bij leidinggevende

STAP 2: De professional

- Meldt het gedrag bij de manager
- Brengt de ouders van de betrokken kinderen op de hoogte

STAP 3: BEOORDELEN ernst van het gedrag

STAP 3: De leidinggevende

- Raadpleegt Veilig thuis en/of GGD
- Gaat in gesprek over het gedrag met ouders van zowel het kind dat het gedrag vertoont als met de ouders van de kinderen die ermee worden geconfronteerd
- Weegt de ernst van het gedrag:
    - licht seksueel grensoverschrijdend gedrag: bespreken in het team, inschakelen externe hulp niet nodig;
    - matig seksueel grensoverschrijdend gedrag: waarschuwing, inschakelen hulp;
    - ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag: direct ingrijpen vereist, maatregelen conform stap 4.
- Documenteert in het kind dossier

STAP 4: MAATREGELEN NEMEN

STAP 4: De directeur

- Stelt een intern onderzoek in
- Schakelt Veilig thuis en/of GGD in
- Organiseert ondersteuning voor kinderen en ouders
- Gaat in gesprek met ouders van kind dat gedrag vertoont én met de ouders van kinderen die geconfronteerd werden met het gedrag over de te nemen maatregelen
- Documenteert

STAP 5: BESLISSEN en handelen

STAP 5: De directeur

- Beslist naar aanleiding van het onderzoek over de opvang van het kind dat het gedrag heeft vertoond

STAP 6: NAZORG BIEDEN EN EVALUEREN

STAP 6: De Bestuurder:

- Biedt nazorg voor ouders, kinderen en professional
- Organiseert ouderavonden
- Verwijst door naar externe hulp
- Evalueert de procedures, documenteert

Preventieve maatregelen

Het is een vereiste dat het risico op grensoverschrijdend gedrag door een professional, een professional in opleiding, stagiaires, vrijwilligers en overige aanwezige volwassenen zoveel mogelijk wordt beperkt. We hebben hiervoor verschillende preventieve maatregelen opgenomen.

- Professionals worden getraind in het signaleren van kindermishandeling, handelen naar de meldcode en de te nemen stappen.
- De meldcode is met regelmaat gesprek van onderwerk tijdens een vergadering. Om zo ook een open aanspreekcultuur te creëren.
- De wervings- en selectieprocedure van een professional moet strikt worden uitgevoerd. Ook moeten professionals een verklaring omtrent gedrag aanvragen waarbij ze gescreend worden. Deze screening is daarna doorlopend.
- We informeren ouders over het werken met de meldcode en benoemen dat we een meldplicht hebben voor wanneer er vermoedens zijn van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en dat we een stappenplan volgen bij grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.
- In de kinderopvang werken we volgens het 4 oren en ogen principe waarbij we ervoor zorgen dat een professional gevolgd kan worden tijdens haar werkzaamheden.
- We hanteren gedragsregels over hoe we willen dat professionals en kinderen met elkaar omgaan. Dit geldt voor zowel kinderen onderling, als voor het contact tussen de professional en kinderen. Het is belangrijk deze gedragsregels te implementeren en actueel te houden.
  Aandacht voor communicatie van kinderen:
  Onderstaand zijn een aantal voorbeelden opgenomen van hoe met en door kinderen gecommuniceerd kan worden in relatie tot seksueel gedrag:
    - Zorg voor voldoende momenten waarin een open gesprek met kinderen mogelijk is en kinderen zich vrij voelen iets aan de orde te stellen.
    - Geef zelf het goede voorbeeld: stel eigen grenzen, respecteer die van anderen (ook die van kinderen) en reageer als iemand een grens overschrijdt.
    - Leer kinderen de meest gangbare woorden voor de geslachtsdelen. Anders kunnen ze - indien nodig - niet onder woorden brengen wat ze hebben meegemaakt. Maak hier binnen het team afspraken over.
    - Leer kinderen dat er maar een paar mensen zijn die hen bloot mogen aanraken. En dat ze het moeten vertellen als iemand anders dat doet.
    - Leer kinderen nee te zeggen en weg te gaan als iemand hen aanraakt op een manier die ze niet prettig vinden. Dit filmpje kan hierbij ondersteunend zijn.
    - Help kinderen begrijpen/onderscheiden wie ze wel en niet kunnen vertrouwen. Praat hier met ze over en luister naar hun input.
    - Bespreek met kinderen het verschil tussen leuke en niet-leuke geheimen. Moedig kinderen aan om geheimen die hem of haar slecht doen voelen, te delen met iemand die ze vertrouwen.
    - Laat kinderen weten dat je zelf altijd beschikbaar bent om te praten en te luisteren.

- Maak gebruik van voor kinderen ontwikkelde boekjes of spelletjes om onderwerpen rond seksualiteit bespreekbaar te maken, kijk op: www.seksualiteit.nl

Afspraken over internetgebruik:
Steeds meer kinderen, zowel jong als oud, maken gebruik van het internet. De volgende mogelijkheden kunnen helpen bij het maken van afspraken rondom internetgebruik:

- Eigenlijk het belangrijkst: met de kinderen praten over internet en over datgene wat zij er doen.
- Zorg voor eigen apparatuur van Etuda waar kinderen mee op internet kunnen en laat kinderen geen gebruik maken van meegebrachte telefoons, iPads, etc.
- Stel gedragsregels op voor internetgebruik.
- Houd toezicht bij het internetgebruik (zet de computer met het beeldscherm richting groep).
- Installeer software die bepaalde sites kan blokkeren en waarmee gevolgd kan worden wat er op de apparatuur gebeurt.

Meldrecht, meldplicht, aangifteplicht en zorgplicht

In de Wet op de jeugdzorg (2005) is het **meldrecht** vastgesteld. Dit betekent dat je wettelijk het recht hebt een melding te doen en daarbij ook alle relevante gegevens over te dragen aan Veilig thuis. Het belang van het kind gaat hierbij vóór het belang van de privacy van het gezin.

In de wet op de Jeugdzorg is ook de **meldplicht** opgenomen:
Wanneer een medewerker van een instelling het vermoeden heeft dat een medewerker van dezelfde instelling zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet hij dit direct melden bij zijn leidinggevende en de directie. Deze hebben de plicht direct Veilig thuis hiervan in kennis te stellen.

Daarnaast is er ook **aangifteplicht** aan toe gevoegd. Wanneer de houder en de vertrouwens inspecteur in het overleg concluderen dat er een redelijk vermoeden van mishandeling of seksueel misbruik is, is de houder verplicht om onverwijld aangifte te doen. Betreft het vermoeden bij de houder dan neemt de directeur/manager deze taak over.

Naast het meldrecht heeft ieder burger in Nederland een **zorgplicht**. Dit houdt in dat je de plicht tot zorgen voor het kind hebt. Aan de ene kant de plicht tot zorgen voor het kind en aan de andere kant de privacywetgeving in de vorm van de Wet bescherming Persoonsgegevens. Dat betekent dat je niet zomaar gegevens zonder toestemming mag geven aan derden.
Dit heet een conflict van belangen. Bij een conflict van belangen weeg je zorgvuldig de belangen die in het geding zijn af.
Dat doe je door het protocol te volgen en door alle stappen die je zet, schriftelijk te vermelden in het dossier. Wanneer je dit doet, kun je voldoen aan de zorgplicht en het meldrecht zonder bijvoorbeeld juridisch te worden vervolgd.